

Φιστικός υπαίθριος

Μικροεπαγγελματίες της παλιάς Λαμίας

Εισαγωγή

Είναι μια σημαντική σε αριθμό κοινωνική ομάδα, που ασκούσε μια επαγγελματική δραστηριότητα κατά κανόνα μεμονωμένα, σε σταθερή θέση ή πλανόδια, διαθέτοντας πολύ λίγα κεφάλαια. Συνήθως έκανε μικροεμπόριο (π.χ. ξηρών καρπών, παγωτών, γάλακτος, γλυκών, κλπ.), αλλά μπορεί να περιλάμβανε και τεχνίτες (π.χ. ακονιστής, καλαντζής, κλπ), ή παραγωγούς προϊόντος (π.χ. χαλβά, για μαηλί της γριάς, ψητά κάστανα, κ.ά.).

Τα στοιχεία που θα δοθούν προέρχονται από τα Βιβλία όλων των Ι. Ν. της Λαμίας, αλλά και από τα χειρόγραφα Βιβλία Πηξιαρχικών πράξεων (1860, 1863) του Δήμου Λαμιέων. Καλύπτουν χρονική περίοδο μισού αιώνα περίπου στον 20ό αι., αλλά θα δοθούν και περιορισμένα στοιχεία από το 19ο αι., με όσο γίνεται συνοπτικό τρόπο.

Είδη μικροεπαγγελματιών

Μία γνωστή επαγγελματική δραστηριότητα μικροεπαγγελματιών ήταν αυτή που γινόταν από εξειδικευμένους τεχνίτες.

Κατά κανόνα αυτοί είχαν κάποιο μαγαζί-εργαστήριο. Τέτοιοι ήταν οι φωτογράφοι, σαρωθροποιοί, βαρελοποιοί, ομπρελοποιοί, σαγματοποιοί, καρεκλάδες, ποικιλοουργοί (επισκεύαζαν ο,τιδήποτε), καλαντζήδες (ή γανωτήδες), ακονιστές, χαλκούργοι, βιβλιοδέτες, κ.ά. Υπήρχαν βέβαια και οι πλανόδιοι (όπως οι στιλβωτές, ακονιστές, καρεκλάδες, γυρολόγοι, αχθοφόροι, κλπ).

Η πλέον διαδεδομένη δραστηριότητα ήταν αυτή των μικροπωλητών. Ήταν μεμονωμένα άτομα σε μόνιμη θέση ή πλανόδια, που διέθεταν είδη τροφίμων, ποτών (μικροεμπόριο), όπως :

- Κουλούρια, σταφιδόψωμα ή ανάλογα είδη.
- Παγωτά τυποποιημένα σε σταθερό ψυγείο ή σε τροχοφόρο (με 3 ρόδες). Γαλατάδες πλανόδιοι.
- Ψηρούς καρπούς, όπως φιστίκια, στραγάλια, πασατέμπος, φουντούκια, σταφίδες κλπ.
- Ψητά κάστανα και καλαμποκία.
- Εμφιαλωμένα αναψυκτικά ποτά.

Εκτός αυτών, υπήρχαν μικροπωλητές :

- Οπωροκηπευτικών σε σταθερή θέση ή πλανόδιοι, με μεταφορικό ζώο.
- Ψαριών ή άλλων αλιευμάτων
- Κάρβουνων (στα μεταπολεμικά χρόνια, τα ξυλοκάρβουνα χρησιμοποιούνται μόνον για τις ψεσταριές) για θέρμανση σε τζάκια ή θερμάστρες.
- Εφημερίδων
- Πάγου

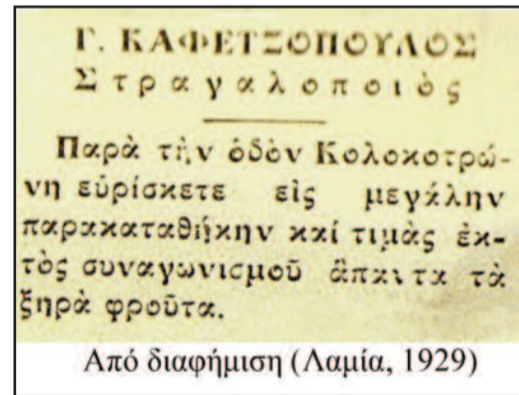
Οι μικροπωλητές της Λαμίας

Από τα βιβλία των Ιερών Ναών της Λαμίας έχουμε κάποια ονόματα και στοιχεία, που κατέγραψαν κυρίως τους πλανόδιους μικροπωλητές.

Εκτεθειμένοι στις καιρικές συνθήκες, όλες τις μέρες, γύριζαν τους δρόμους για να βγει το μεροκάματο.

Ως καταγωγή τους δηλώθηκε η Λαμία, αλλά κάποιοι απ' αυτούς ήταν πρόσφυγες (Ιωάν. Καταρτζής). Ο Δημ. Καστανούλης ήταν από τη Λάρισα.

Σχεδόν όλοι δεν είχαν κάποια άδεια άσκησης επαγγέλματος και δεν ήταν ποτέ οργανωμένοι σε συνδικάτο (το 2009 ιδρύθηκε το Συνδικάτο Μικροπωλητών Ελλάδας, ως δευτεροβάθμιο συνδικαλιστικό όργανο στο υπαίθριο εμπόριο). Ήταν άνθρωποι οικογενειάρχες στη Λαμία.

Από διαφήμιση (Λαμία, 1929)

dos, ως δευτεροβάθμιο συνδικαλιστικό όργανο στο υπαίθριο εμπόριο). Ήταν άνθρωποι οικογενειάρχες στη Λαμία.

α/α	Όνοματεπώνυμο	έτη	ηλικία	επάγγελμα
1.	Ιωάννης Καταρτζής (Π)	1859-1939	80	πλανόδιος
2.	Αντώνιος Ν. Παπαϊωάννου (Ν)	1861-1936	75	
3.	Κωνστ. Κατσανούλης (Π)	1865-1930	65	στραγαλάς
4.	Δημήτριος Μανδηλάς (Δ)	1874-1959	85	μικροπωλητής
5.	Υφαντής Γρηγόριος (Π)	1887-1937	50	φυστικός
6.	Τσακνιάς Ηλίας Ι. (Π)	1890-1920	30	γυρολόγος
7.	Μάνης Δημήτριος (Π)	1895-1945	50	μικροπωλητής
8.	Κλαμάρης Δημήτριος (Ν)	1899-1962	63	
9.	Ευστάθιος Ποθητάκης (Ε)	1905-1968	63	μικροπωλητής
10.	Τσάρας Χρήστος (Ν)	1910-1956	46	

Σημείωση : Η εννορία του τόπου κατοικίας τους στη Λαμία, σημειώνεται ως εξής : Θ = Αγ. Θεόδωρων, Ν = Αγ. Νικολάου, Π = Παν. Δέσποινας, Ε = Ευαγγελίστριας και Δ = Αγ. Δημητρίου.

Κουλουροπώλες

Συνήθως ήταν Ηπειρώτες. Κάποιοι παράλληλα δούλευαν σε αρτοποιεία της Λαμίας και αναλάμβαναν να πουλήσουν τα κουλούρια του φούρνου.

Είχαν πάγκο σε αγοραία σημεία της πόλης, οι δε πλανόδιοι είχαν τα κουλούρια σε κυκλικό μεγάλο ξύλινο δίσκο, τον μετέφεραν επάνω στο κεφάλι τους και για να τον ακουμπή-

σουν είχαν τρίποδο ξύλινο ψηλό σκαμνί.

Αναφέρουμε τους :

α/α	Όνοματεπώνυμο	έτη	ηλικία	καταγωγή
1.	Γεώργιος Παπαναστασίου (Δ)	1862-1932	70	Κορυτσά
2.	Χρήστος Τσιλίκας (Θ)	1863-1930	67	Ιωάννινα
3.	Χρήστος Καλλημάνδρης (Π)	1891-1946	55	Λαμία

Οπωροπώλες (Μανάβηδες)

Είχαν μαγαζιά (μανάβικα) ή μόνιμους πάγκους σε εμπορικά σημεία της Λαμίας (κυρίως μεταξύ των πηλατιών Πάρκου και Λαού).

Κάποιοι ήταν και παραγωγοί με κτήματα στο πεδινό της Λαμίας, όπως ο Γεώργιος Κουκλάρας [Είχε μεγάλο κτήμα στην περιοχή Αμπλιανής, δυτικά της Πανελληνίας Εκθεσης Λαμίας και απέναντι απ' το Ναό του Αγίου Τρύφωνα (σήμερα είναι εκεί το πολυκατάστημα LIDL. Τα καλλιεργούσε σαν αμπέλια ή αργότερα για σιτάρι. Το μαγαζί του (τη 10ετία του '30) ήταν ένας μόνιμος πάγκος στην οδό Καραϊσκάκη (μεταξύ της οδού Ροζάκη Αγγελή και Πηλατιών Λαού)].

Το 1920, για πρώτη φορά, οργανώθηκαν σε Σύλλογο με τον τίτλο "Ενωσις Κηπουρών - Λαχανοπωλών - Οπωροπωλών Λαμίας", που ιδρύθηκε με την αριθ. 141 /1920 απόφαση του Πρωτοδικείου Λαμίας. Αυτή τροποποιήθηκε με την αριθ. 174 /1928 απόφαση του ίδιου Πρωτοδικείου.

Υπήρχαν και πλανόδιοι μανάβηδες, που περιδίαβαιναν την πόλη με τα προϊόντα τους επάνω σε μεταφορικό ζώο (συνήθως γάιδαρο) και με φορτηγή ζυγαριά (παλάντζα) τα ζύγισαν και τα έδιναν σε πελάτισσες συνήθως (όπως και σε υπηρέτριες κάποιων αστικών οικογενειών), που τα μετέφεραν σε δίκτυο δικό τους (δεν υπήρχαν τότε πλαστικές σακούλες).

Ως τόπος καταγωγής των περισσότερων δηλώθηκε η Λαμία.

Ακολουθούν τα στοιχεία:

α/α	Όνοματεπώνυμο	έτη	ηλικία	καταγωγή
1	Ευστάθιος Χαρμαγκιόλος	1828-1860	32	
2	Αθανάσιος Χρήστου	1833-1863	30	
3	Χρήστος Αναστασίου	1833-1863	30	
4	Χαρίσης Σταματίου (Δ)	1849-1942	93	Χαλκίς
5	Γεώργ. Αθαν. Κουκλάρας (Ν)	1857-1939	82	Λαμία
6	Θεόδωρος Ι. Νεοφώτιστος (Θ)	1859-1945	86	Λαμία
7	Αλ. Αλεξίου (Ν)	1860-1920	60	Λαμία
8	Απόστ. Βαρώκολος (Ν)	1864-1919	55	Λαμία
9	Δημήτριος Ζαπαντιώτης (Ν)	1866-1938	72	Λαμία
10	Γ. Ι. Παπαϊωάννου (Θ)	1871-1941	70	Κομποτάδες
11	Στέφ. Στέφου ή Μπαρούτας (Δ)	1872-1942	70	Λαμία
12	Γεώργιος Σάλτας (Δ)	1879-1919	40	Λαμία
13	Νικόλαος Γεωργαντζής (Δ)	1881-1944	63	Υπάτη
14	Νικόλαος Γεωργίου ή Γουλής (Δ)	1881-1948	67	Λαμία
15	Φώτιος Κοντινόπουλος (Δ) *	1885-1940	55	Δομοκός
16	Κωνστ. Λ. Ζάχος (Θ)	1894-1947	53	Λαμία
17	Κων/τίνος Ράπτης (Δ)	1895-1948	53	Παλιοβράχα
18	Παναγ. Κιούρσης (Θ)	1907-1940	33	Μαυρίλλο
19	Θεόδωρος Κ. Ασημάκης (Θ)	1909-1945	36	Λαμία
20	Σωτήριος Χονδρόπουλος (Δ)	1925-1946	21	Λαμία

(* Φώτιος Κοντινόπουλος: λαχανοπώλης)

Συνεχίζεται στο αυριανό μας φύλλο

Γράφει ο
Κωνσταντίνος Αθαν. Μπαλωμένος
Φυσικός

Συνέχεια
από το χθεσινό μας
φύλλο

Μικροεπαγγελματίες της παλιάς Λαμίας

Ιχθυοπώλες

Για όλους δηλώθηκε ως τόπος καταγωγής η Λαμία. Διέθεταν κάποιο μαγαζί, αλλά παράλληλα περιέρχονταν τους δρόμους της Λαμίας, αυξάνοντας τις πωλήσεις και για να ξεπουλήσουν το ευαθλόγωτο εμπόρευσμά τους.

Καταγράφηκαν οι :

α/α	Όνοματεπώνυμο	έτη	ηλικία
1	Ιωάννης Τσιτσελώνης (Π)	1871-1941	70
2	Νικόλ. Κυπραίος (Θ)	1874-1932	58
3	Χρήστος Κυπραίος (Θ)	1880-1935	55
4	Κωνστ. Στρουμπούλης (Π)	1886-1931	45

Χαλκουργοί - Καλαντζήδες (ή γανωτήδες)

Έργο τους ήταν να φτιάχνουν τα χαλκώματα (Μεταπολεμικά όλα αυτά αντικαταστάθηκαν από το αλουμίνιο), δηλ. η κατασκευή δοχείων και σκευών εστίασης, όπως ταψιά, καζάνια, κύτρες, κασαρόλες, μπρίκια, μπακράτσια, άμβυκες, κλπ. από φύλλα χαλκού.

Όσα όμως σκεύη προορίζονταν για την παρασκευή φαγητού έπρεπε (Η επαφή του φαγητού με το χάλκινο σκεύος δημιουργούσε άλατα του χαλκού, που ήταν όλα δηλητήρια) να γανωθούν, δηλ. εσωτερικά να καλυφθούν από ένα λεπτό στρώμα κασιτέρου.

Τη δουλειά αυτή έκαναν οι καλαντζήδες ή γανωτήδες.

Η δουλειά του χαλκουργού απαιτούσε εργαστήριο. Τα περισσότερα χαλκουργεία της πόλης ήταν στα στενά της Λαμίας. Η οικογένεια Χριστοπούλου πλέον ήταν η πλέον γνωστή των χαλκουργών της Λαμίας, όπως - μετά - έχουμε και την οικογένεια Παγουρτζή, αλλά υπήρξαν βέβαια κι άλλοι.

Οι Απόστ. Χριστόπουλος (Από το 1860 ξεχώρισε ως ντόπιος χαλκοτεχνίτης. Έτσι έπαψε η αγορά έτοιμων χαλκωμάτων που προέρχονταν από τα Γιάννενα ή τη Λάρισα. Αυτός προσάρμοσε στα χάλκινα σκεύη που κατασκεύαζε στη ρουμειώτικη παράδοση και στις ανάγκες., π.χ. στα μπακράτσια, στα βλαχοτήγανα και βλαχοκάζανα.

Από τα 8 αγόρια που απέκτησε, τα 3 συνέχισαν το έργο του), Ιωάν. Κατής, Σωτ. Μπιζάνης και Γεώργ. Σώζος κατόντων από τη Λαμία. Για τους άλλους δεν υπάρχει καταγραφή.

α/α	Όνοματεπώνυμο	έτη	ηλικία	επάγγελμα
1	Βασίλειος Θωμάς ⁸	1833-1863	30	χαλκεύς
2	Χρήστος Ζαχαρίου	1813-1863	50	παγουρτζής
3	Ιωάννης Κοργιόπουλος	1825-1860	35	γανωτής
4	Απόστ. Χριστόπουλος (Θ)	1855-1914	59	καλαντζής
5	Γεώργιος Δ. Σώζος	1890-1935	45	χαλκουργός
6	Ιωάννης Κατής (Ν)	1846-1917	70	καϊδαντζής (:)
7	Σωτήριος Μπιζάνης (Ν)	1911-1960	49	κασσιτερωτής

Γαλατάδες (και πλανόδιοι)

Εκτός εκείνων που είχαν καταστήματα στη Λαμία, υπήρχαν και γαλατάδες πλανόδιοι, που γύριζαν την πόλη τις πρωινές ώρες, με 1-2 δοχεία (στα χέρια ή σε ζώο) και πουλούσαν γάλα. Γύρω από τη Λαμία, υπήρχαν αρκετοί κτηνοτρόφοι, με κοπάδια από πρόβατα και διέθεταν το φρέσκο γάλα στα σπίτια. Από τα βιβλία των Ιερών Ναών αναφέρουμε τα εξής ονόματα:

α/α	Όνοματεπώνυμο	έτη	ηλικία	πατρίδα
1.	Κούτλας Ιωάννης (Δ)	1902-1937	35	Λαμία
2.	Κ. Μ. Μαύρος (Θ)	1909-1939	30	Λαμία
3.	Ιω. Ν. Κοτρώνης (Θ)	1900-1939	39	Μπουδονίτσα

Γαλακτοπωλεία στη Λαμία, υπήρχαν τότε:

1. Γκέκα ή Μπουράντοβιτς, στην οδό Καλύβα-Μπακογιάννη.
2. Γαλανού, στην οδό Τρούμαν (σήμερα Απ. Κουνούπη)
3. Αφοί Κορόζου, στη γωνία των οδών Βενιζέλου και Πατρόκλου.
4. Ρήγας, στην οδό Σατωβριάνδου.
5. Αθαν. Σάπιου, στην ανατ. γωνία των οδών Καποδιστρίου και Λεωνίδου.
6. Αθαν. Μώρη, στη νότια γωνία των οδών Λεωνίδου και Παλαιολόγου.

Άλλα επαγγέλματα

Η Λαμία του 19ου αι., αλλά και του Μεσοπολέμου ήταν αυτόνομη σε προϊόντα και σε προσφορά υπηρεσιών, ακόμα και εξειδικευμένων, όπως οι επισκευές οργάνων και μηχανών, π.χ. για σκούπες, ομπρέλες, ταπετσαρίες, τσιγάρα χειροποίητα, μεταξουργία, κλπ.

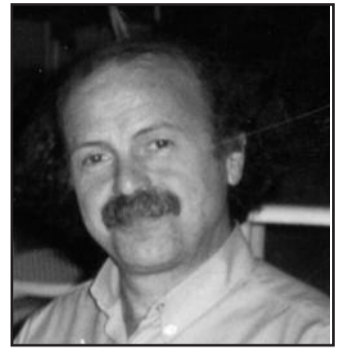
Υπάρχουν και 2 άτομα με ειδικότητα στη μεταξουργία (Προφανώς υπήρχε στην περιοχή μας σπυροτροφία, από την οποία παραγόταν μετάξι. Αυτό κάποιοι το αξιοποιούσαν σε ειδικούς αργαλειούς, παράγοντας μεταξωτά ρούχα).

Γαλατάς

Τροχιστήριο και δίτελα Βαρελάδικο του Ιωάν. Μόκου (οδός Πατρόκλου)

Γράφει ο
Κωνσταντίνος Αθαν. Μπαλωμένος
Φυσικός

Μία γυναίκα γράφτηκε ως "κοσμήτρια", που μπορεί να σημαίνει μάλλον ότι έφτιαχνε κοσμήματα (το διακοσμήτρια στα χρόνια εκείνα, δείχνει πολύ ακραίο).

Θα ακολουθήσει πίνακας στοιχείων, με την ειδικότητα καθενός (τα ονόματα δεν γράφτηκαν με αλφαβητική σειρά, αλλά με χρονική σειρά από τους παλαιότερους προς τους νεότερους) :

α/α	Όνοματεπώνυμο	έτη	ηλικία	καταγωγή	επάγγελμα
1	Δημήτριος Ιωάννου	1818-1863	45		ανθρακοποιός
2	Αθανάσιος Ταγκόπουλος	1839-1921	82	Λαμία	χαλβαντζής
3	Γιαννούλα Ζιάκα	1851-1921	70	Λαμία	κοσμήτρια
4	Οικονόμου Δημήτριος	1853-1923	70	Λαμία	ομπρελοποιός
5	Δημήτριος Βασιλείου	1853-1873	20		ανθρακεύς
6	Κωνσταντίνος Ταλιατούδας	1858-1920	62	Λαμία	μεταξουργός
7	Δημητριάδης Γεώργιος	1858-1928	70	Λαμία	βιβλιοδέτης
8	Νικόλαος Γεωργίου ή Πατατσάκ	1861-1926	65	Αθήναι	ταπετσίερης
9	Γεώργιος Νταμάτης	1864-1914	50	Λαμία	χαλβαντζής
10	Νικόλαος Αποστόλου	1873-1923	50	Υπάτη	λεπτοουργός
11	Σταύρος Αντωνόπουλος	1874-1950	76	Λαμία	ωρολογοποιός
12	Γεράσιμος Λέων	1875-1935	60	Πάτρα	μηχ. Σίγγερ
13	Βασίλ. Δημουλάς	1876-1920	44	Λαμία	σιγαροτοπιός
14	Ευθύμιος Χριστοδούλου	1881-1914	33	Λαμία	λεπτοουργός
15	Μαριγώ Κ. Δημητρίου	1883-1928	45	Λαμία	μεταξουργός
16	Κατσαμπέλας Θεμιστοκλής	1884-1954	70	Λαμία	βαρελοποιός
17	Γεώργιος Τασούλης	1884-1922	38	Λαμία	λεπτοουργός
18	Δημήτριος Κανζάλης	; -1933	-	Δερβέν-Φούρκα	σαγματοποιός
19	Στλ. Κονιδάς	1885-1940	55	Λαμία	ωρολογοποιός
20	Στέργιος Πάσος	1886-1934	48	Κοζάνη	μαχαιράς
21	Ιωάννης Μίχος	1880-1950	70	Λαμία	ταπετσίερης
23	Γεωργακόπουλος Ιωάννης Κωνστ.	1891-1955	64	Λαμία	σαγματοποιός
24	Στριγκλής Δημοσθένης	1897-1968	71	Λαμία	παγοπώλης
25	Ευάγγελος Στεργιόπουλος	1899-1934	35	Λαμία	σαρωθροποιός
26	Αθανασιάς Αθανάσιος	1900-1968	68	Λαμία	καρεκλάς
27	Σπυρόπουλος Κωνσταντ. Παναγ.	1910-1939	29	Αθήναι	εμπειροτέχνης
28	Μαυροειδής Χρήστος Σ.	1910-1967	57	Λαμία	εφημεριδοπώλης
29	Τσολιάς Κων/τίνος	1947-1970	23	Λαμία	τεχνίτης
30	Ιωάννης Σκληβανιώτης (Ν)	(;) - 1930	-	Λαμία	κηροπλάστης

Υλοτόμοι

Η δουλειά τους ήταν στα δάση και φυσικά η καταγωγή τους ήταν από άλλα μέρη, αλλά απεβίωσαν στη Λαμία. Τα δύο τελευταία ονόματα προήλθαν από τα βιβλία δηξιαρχικών πράξεων του δήμου Λαμίας (έτος 1863). Παραθέτουμε τα ονόματά τους:

α/α	Όνοματεπώνυμο	έτη	ηλικία	καταγωγή
1	Δημ. Καρανάσος	1876 - 1943	67	Σταύλοι
2	Μιχαήλ Ναούμ	1863 - 1918	55	Λαμία
3	Ναούμ Χρ. Χρηστόπουλος	1852-1946	94	Κορυτσά
4	Κώστας Φαρμάκης	1835-1863	48	
5	Γεώργιος Ιωάννου	1843-1863	20	

Συνεχίζεται στο αυριανό μας φύλλο

Συνέχεια
από το χθεσινό μας
φύλλο

Μικροεπαγγελματίες της παλιάς Λαμίας

Εφαπλωματοποιοί

Καταγράφηκαν 3 άτομα, εκ των οποίων τα δύο δεν κατάγονταν από τη Λαμία. Τα παπλώματα δεν ήταν είδος ευρείας χρήσης τότε. Μην ξεχνάμε ότι ακόμα υπήρχαν στα σπίτια οι αργαλειοί, η δε κτηνοτροφία διέθετε άφθονο μαλλί και οι γυναίκες ήξεραν και έφτιαχναν όλα τα αναγκαία στρωσίδια και ρούχα.

Ακολουθούν τα στοιχεία τους :

α/α	Όνοματεπώνυμο	έτη	ηλικία	καταγωγή
1	Δημ. Νικολαΐδης (Π)	1859-1914	55	Λαμία
2	Αλέξ. Ζαφειρόπουλος (Θ)	1897-1950	53	Κατερίνη
3	Ηλίας Δ. Καρδάκος (Θ)	1922-1940	18	Μπράλλος

Αχθοφόροι

Όπου δεν μπορούσαν τα ζώα, όλες οι μεταφορές (φόρτωσης και εκφόρτωσης) γίνονταν τότε με τα χέρια και την πλάτη των ανθρώπων.

Επίσης στους σταθμούς λεωφορείων ή τραίνων τη μεταφορά των βαρύτερων αντικειμένων (μπαούλα, βαλίτσες, κλπ) αναλαμβάναν κάποιοι άνθρωποι, με το αζημιωτό.

Χρησιμοποιούσαν ενίοτε και καροτσάκι (με 2 ρόδες και 2 κερούλια) για ευκολότερη μεταφορά. Αυτοί είναι οι αχθοφόροι (τους έλεγαν και χαμάληδες).

Στη Λαμία, αυτές τις δουλειές αναλαμβάναν συνήθως άτομα από τη συνοικία των Αγίων Θεοδώρων (περιοχή Σηλ Μαχαλά).

Ήταν Λαμιώτες και μάλιστα ήταν οργανωμένοι σε συντεχνία. Υπήρχε το Σωματείο Φορτοεκφορτωτών Λαμίας, με γραφείο στο χώρο της παλιάς Δημοτικής Αγοράς.

Στα Βιβλία των Ι. Νάων της Λαμίας καταγράφηκαν οι επόμενοι δύο (φυσικά υπήρχαν κι άλλοι):

α/α	Όνοματεπώνυμο	έτη	ηλικία
1	Τσιόφλιος Απόστολος (Δ)	1904-1964	60
2	Π. Δ. Λιαρόπουλος (Θ)	1919-1942	23

Αχθοφόροι ξεφορτώνουν βαρέλι (1950)

Εκτός αυτών γνωστοί προπολεμικοί φορτοεκφορτωτές ήταν ο Ευάγγελος Διαμαντής, ο Πάνος Καραγιάννης, ο Αθανάσιος Μολόχας, ο Φίλιππος, ο Στέλιος, ο Κοσμάς, ο Γιώργος, ο Καραμουσκέτας, ο Ξεπλένης,.

Επίσης ήταν ο Μαρίνος (παρτσούκλι), ο Διαμαντής (ή Ταρζάν), ο Δένδρος, ο Στάθης ο Καρμελάς, κ.ά.

Οι Δενδραίοι και οι Διαμανταίοι (Από το βιβλίο: "Αγαπητοί μου συμπολίτες... Λαμιώτικα" της Μαρίας Τζιβελέκη-Ποθυμεροπούλου, σ. 53-54, Λαμία, 2003), έφεραν κάθε μέρα βόλτα την αγορά και ήταν γνωστοί παντού.

Οι Διαμανταίοι ήταν οι πρώτοι που - για τη μεταφορά - πήραν καροτσάκι με τρεις ρόδες. Κουβαλούσαν αποσκευές, καλάθια και εμπορεύματα, από τα πρακτορεία και το Σταθμό του τράινο.

Μικροεπαγγελματίες με κατάστημα στη Λαμία του '30

Από την καταγραφή που έγινε σε εργασία του Αθανασίου Κ. Μπαλωμένου, υπήρχαν τα πα-

ρακάτω καταστήματα στους αναφερόμενους δρόμους :

1. Ποικιλουργείο (τροχιστήριο μαχαιριών, κλπ.), στην οδό Καλύβα-Μπακογιάννη (δεξιά) πριν τη γωνία με οδό Ροζάκη-Αγγελή.
2. Χαϊκούργείο Γεώργ. Χριστόπουλος, στην οδό Συγγρού (μετά τη γωνία από την οδό Ροζάκη-Αγγελή).
3. Ποικιλουργείο Χαρίδη. Μπουκουβάλας, στην οδό Τζαβέλλα.
4. Στραγαλοποιείο - Ξηροί καρποί, Γεώργιος Καφετζόπουλος, στην οδό Κολλοκοτρώνη, αριστερά από την πλατεία Πάρκου.
5. Μανάβικο Γεωργ. Κουκλάρα και Αχιλλ. Μαριόγλου. Ήταν μόνιμος πάγκος στο πεζοδρόμιο μπροστά στο μπακάλικο του Ιωάν. Αναστασίου (ή Ζαγορίσιου).
6. Ποικιλουργείο Πέτρος , στα σκαλάκια (οδός Ναυαρίνου), δίπλα στα δημοτικά ουρητήρια της πλατείας Ελευθερίας.
7. Βαρελάδικο Πρεβίστας, στην οδό Ανδρούτσου (στενό που οδηγεί στην οδό Ροζάκη-Αγγελή).
8. Ποικιλουργείο Βασίλειος Καπίτσας (έφτιαχνε γραμμόφωνα, ομπρέλες, κ.ά.) στην οδό Ανδρούτσου (στενό που οδηγεί στην οδό Ροζάκη-Αγγελή).
9. Σαγματοποιείο Μπολώτα (στην οδό Βενιζέλου, δεξιά από πλατ. Πάρκου).
10. Βαρελάδικο Ιωάν. Μώκου, στην οδό Πατρόκλου.
11. Ψαράδικα στη Δημοτική Αγορά Λαμίας.
12. Σαρωθροποιείο (ήταν ένας γέροντας που έφτιαχνε σκούπες) στη Δημοτική Αγορά Λαμίας.

13. Μπαούλα, Γεώργιος Δεμπραλής, στη δυτική γωνία των οδών Καλύβα-Μπακογιάννη και Ροζάκη-Αγγελή.

Μικροεπαγγελματίες πλανόδιοι

Πιο γνωστοί είναι όσοι έκαναν δουλειές "του ποδαριού" και ήταν χαρακτηριστικοί τύποι της πόλης. Θα θυμίσουμε μερικά ονόματα, που οι παλιότεροι θυμούνται, εφόσον ήταν γραφικοί τύποι, ο δε κοινωνικός περίγυρος τους αντιμετώπιζε με περιπαικτική διάθεση. Αναφέρουμε λοιπόν μερικούς:

1. Ο Λάκης ο Μουρμούρης (Νταλιάνης ήταν το πραγματικό επώνυμο), πουλούσε εφημερίδες (το "Λαμιακό Τύπο") και το βράδυ πουλούδια στα κέντρα.
2. Αριστείδης ο Κασελάς, στην οδό Θεμιστοκλέους. Ήταν μαραγκός, είχε κατάστημα κι έφτιαχνε κασέλες (μπαούλα), απ' όπου του έμεινε το επώνυμο.
3. Ο Κώστας Αναστασίου, ο Φιστικός. Μ' ένα τσίγκινο κουτί, που είχε θήκες για τους ξηρούς καρπούς, γύριζε στην πόλη. Σε χωνάκια εφημερίδας έβαζε με μια μικρή σέσουλα τα φιστίκια.
4. Ο Τίκης. Δεν είναι γνωστό το ονοματεπώνυμό του. Πουλούσε φιστίκια, κλπ. Από τη λέξη "φιστίκι" ακουγόταν πιο πολύ το "τίκι", κι έτσι τον ονόμασαν Τίκης.
5. Δημήτριος Τερτίπης. Με καροτσάκι τρίτροχο πουλούσε παγωτά, γλυκά ταψιού (μπακλαβά, κανταΐφι, χαϊβά), ματολάτο και παστέλι. Είχε δικό του εργαστήριο στο Μέγαρο (Σαΐπαϊκα) της πλατείας Διάκου.
6. Αριστείδης Τερτίπης. Ήταν αδελφός του προηγούμενου κι έκανε την ίδια δουλειά.
7. Ζωγραφάκης. Έφτιαχνε και πουλούσε σάμαλι. Είχε εργαστήριο στην οδό Τσιριμώκου 1 στο υπόγειο.

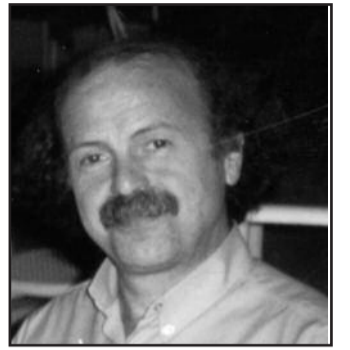
Επίλογος

Στα προπολεμικά χρόνια, η Λαμία (όπως και οι άλλες πόλεις) ήταν γεμάτη με μικρομάγαζα, προφανώς με ενοίκιο, που απασχολούσαν ελάχιστο προσωπικό ή πολλές φορές μόνο τον ιδιοκτήτη.

Αυτά κάλυπταν όλες τις ανάγκες του τόπου σε προϊόντα και υπηρεσίες.

Οι πλανόδιοι επαγγελματίες κέρδιζαν διαθέτοντας άμεσα τα προϊόντα τους (γάλα, παγωτά, γλυκά, λαχανικά, κλπ.), αλλιά και προσφέροντας τις υπηρεσίες τους (επισκευάζοντας καρέκλες, τρόχισμα μαχαιριών, πουλώντας ψιλικά είδη ή ρουχισμό, κ.ά.), χωρίς το δυσβάσταχτο ενοίκιο ενός καταστήματος. Ήταν κάτι σαν το σημερινό "ντελίβερι".

Με τους τρόπους αυτούς κατάφεραν οι μικροεπαγγελματίες και έζησαν τόσο οι ίδιοι όσο και οι οικογένειές τους.

Γράφει ο
Κωνσταντίνος Αθαν. Μπαλωμένος
Φυσικός

Κώστας ο Φιστικός

Μικρομάγαζα στην οδό Ανδρούτσου